

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Diversity of
Cultural Expressions

GO BEELETŠA MO GO BOITHOMELO

Kopano ya 2005 ya
Tšhireletšo le
Tšweletšopele ya
Phapano ya Ditlhalošo
tša Setšo

Boithomelo motheong wa tlhabollo ya go ya go ile

Lehono, diintasteri tša setšo le boithomelo di tšweletša ditseno tša ngwaga ka ngwaga tša lefase ka bophara tša US\$2,250 pilione le diyantle tša go feta US\$250 pilione. Makala a, ao gabjale a abago mešomo ye e ka bago ye 30 milione lefase ka bophara le go thwala batho ba bantši ba mengwaga ye go feta ye 15–29 go feta lekala lefe goba lefe, a ka dira 10% ya GDP ka dinageng tše dingwe. Ekonomi ya boithomelo, yeo e dirwago ke makala a, e fetogile mogopolo o mogolo wa maano a kgwebo dinageng tše di hlabologilego le tšeo di hlabologago ka go swana. Batho ba ba ka bago seripa ba ba šomago makaleng a ke basadi gomme bontši bja bona ba fihleletše maemo a thuto ye e phagamego go feta mešomong yeo e sego ya setšo.

Bašomi ba bokgabo le bahlagiši ba bangwe ba ithomela, ba hlohla ditlwaello, ba go tutuetša le go thabiša. Mošomo wa bona o hlagiša maatla a leago, boitshepo le boitlamo bjo bo ka kaonafatšago maphelo a letšatši le letšatši a ba ba bantši. Mekgwa ya bona ye meswa le ditlhalošo tša bokgwari di baka ditshepetšo tša tlhabollo tše di ka katološago dikgetho tša batho le go ba tutuetša go nagana ka bokamoso bjo bongwe. Ka gona, ba tsenya letsogo mo go tšwetšweng pele maitshwarokakaretšo a khutšo, temokrasi, ditokelo tša botho, ditokologo tša motheo, tekatekano ya bong le taolo ka molao.

Mo mengwagasomeng ye mebedi ye e fetilego, diintasteri tša setšo le boithomelo di fetogile ka pela. Se ke gagologolo dinageng tšeo di hlabologago, moo go nago le tshepo ya go ithekga go ditshepedišo tša setšo tše di sa rulaganywago, ditshepedišo le ditheo tšeo di ka tlogelago bašomi ba bokgabo le ditsebi tša setšo go feta go se fihlelwe ke pušo, melawana le menyetla ya peeletšo. Mola dibaka tša titšithale di buletše bašomi ba boithomelo le batheeletši ba bona, go bile gape le gape le tlihatlošo ya tlhokomedišišo ya mebaraka ya dibaka tše kgolo tša bohla bja maitirelo. Ditlhabollo tše bjalo di hlohla maatla a magolo a dinaga le bokgoni bja tšona bja go hlama le go phethagatša melaotshepetšo ya go tšwetšapele diintasteri tša bona tša setšo le boithomelo.

Go hlagile dipotšišo tše di mpsha mabapi le moputso wo o nepagetšego bakeng sa baithomedi tikologong ya titšithale le phapano ye e sa felego ya tefo magareng ga banna le basadi lefaseng ka bophara

Basadi ba swara

20%

ya batho bao ba šomago ba mengwaga ye 15-29 diintastering tša setšo le boithomelo

45%

ya mešomo ya setšo lefaseng ka bophara

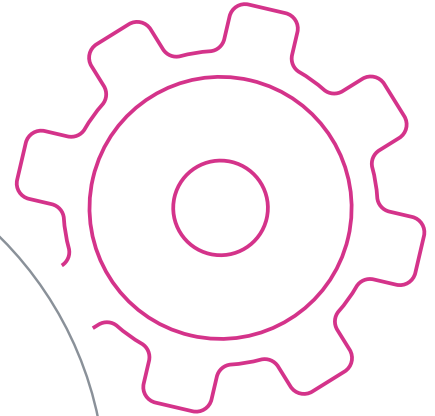
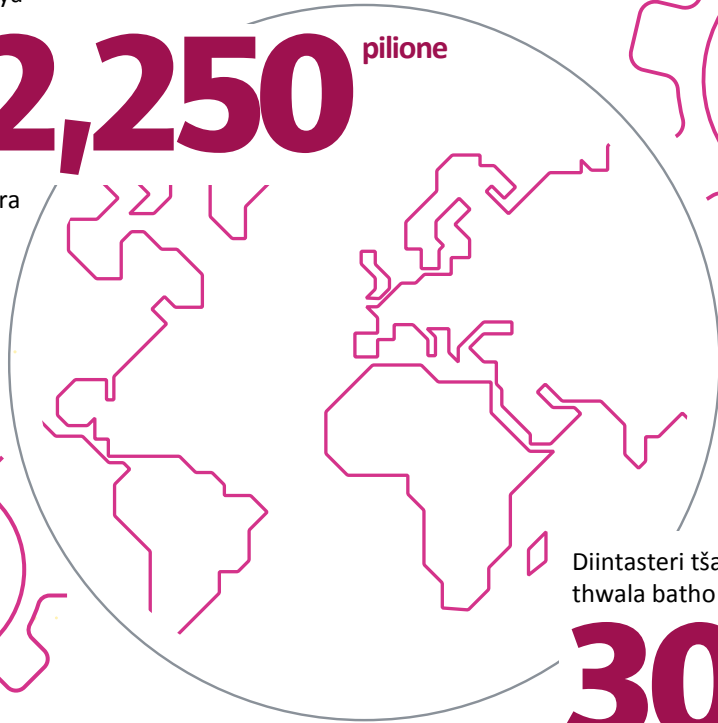
Setšhaba lefaseng ka bophara se amogetše molao wa boditšhabatšhaba ka 2005 bjalo ka tlhako ya leano la go rarolla ditlhohele tše. Kopano ya UNESCO mabapi le Tšhireletšo le Tšweletšopele ya Phapano ya Ditlhalošo tša Setšo bjale e šetše e amogetšwe ke bontši bja mebušo lefase ka bophara. E hlagiša tokelo ya bona ya go amogela melawana le magato a go thekga go hlaga ga diintasteri tše maatla tša setšo le boithomelo. E fana ka leanotirišo leo le netefatšago gore bašomi ba bokgabo, diprofešenale tša setšo le bašomi ba boithomelo gammogo le baagi, ba na le bokgoni bja go hlola, go tšweletša, go phatlalatša le go ipshina ka mehuta ye mentši ya dithoto tša bokgabo, ditirelo le mešomo, go akaretša le tša bona.

DIINTASTERI TŠA SETŠO LE BOITHOMELO DI ETELETŠE PELE

Diintasteri tša setšo le boithomelo di tsenya letsogo ekanyetšo ya

US\$2,250 pilione

go GDP ya lefase ka bophara ngwaga ka ngwaga

Diintasteri tša setšo le boithomelo di thwala batho ba ka bago go

30 milione lefaseng ka bophara

Kopano e fana ka tlhako ya leano le leanophethagatšo bakeng sa tiro ye e hlokago badiragatši ba mebušo le bao e sego ba mmušo go šoma mmogo go phethagatša dinepo tše nne:

Nepo ya 1 GO THEKGA MEKGWATSHEPEDIŠO YA GO YA GO ILE YA TAOLO YA SETŠO

Nepo ya 2 GO FIHLELELA KELELO YE E LEKALEKANEGO YA DITHOTO TŠA SETŠO LE DITIRELO LE GO OKETŠA MOSEPELO WA KA BAŠOMI BA BOKGABO LE DIPROFEŠENALE TŠA SETŠO

Nepo ya 3 GO KOPANTŠHA SETŠO KA DITLHAKO TŠA TLHABOLLO YA GO YA GO ILE

Nepo ya 4 GO TŠWETŠAPELE DITOKELO TŠA BOTHO LE DITOKOLOGO TŠA MOTHEO

Setšo sa mehleng ye sa go bulela lefase la dikgonagalo tša boithomelo

Dilo tše 10 tše o swanetšego go di tseba ka Kopano ya 2005

1. Dipholisi tša setšo ke tokelo ya boipušo

Kopano ke sedirišwa sa pele sa semolao sa boditšhabatšhaba go amogela tokelo ya boipušo ya mebušo ya go amogela dipholisi tša setšo le go phethagatša magato a go tšwetšapele phapano ya ditlhalošo tša setšo, ka mehuta ye e fapanego ya ditsenogare tša melao, taolo, dihlongwa ke ditšhelete.

2. Phapano ya kgašo e thekga phapano ya ditlhalošo tša setšo

Go netefatša gore phapano ya kgašo e bohlokwa mo go tšwetšeng pele ditlhalošo tša go fapana tša setšo. Kopano e hlohleletša dikgoro go thekga kgašo ya tirelo ya setšhaba le go amogela magato ao a netefatšago gore dihlongwa tša kgašo di thekga tšweletšo ya diteng tše di fapanego le go netefatša boikemelo bja borulaganyi le tokologo ya kgašo.

3. Go beeletša ka go boithomelo bja titšithale go bohlokwa

Kopano e šomana ka ditlhohlo tša titšithale ka go dira boipiletšo bja phethagatšo ya dipholisi le magato a go thekga boithomelo bja titšithale le boithomedi, tše di matlafatšago tsebo ya go bala le go ngwala le mabokgoni a theknolotši, gammogo le go hlompha tokologo ya bokgabo tikologong ya titšithale.

4. Taolo ya go ya go ile ya setšo e akaretša go dirišana

Kopano e hloka gore karolo ye e kopantšwego ya mantšu a fapanego ge go dirwa pholisi, tlhamo ya pholisi le phethagatšo. Kopano ya setšhaba le ditona tša mmušo le dikgoro tše di ikarabelago go setšo gammogo le thuto, merero ya leago, mešomo le kgwebo di a hlokagala go fihlelela dihlokwa le dinyakwa tša bohle bao ba amegago ba šomago ka gare ga maraka wo o tšwelago pele go fetoga ka potlako.

5. Tirišano ya dinaga tše dingwe e hloka mosepelo wo o sa šitišwego

Mekgatlo ya Kopano e kgopelwa go hlagiša mekgwa ya semolao le ya sehlongwa go nolofaletša mosepelo wa bašomi ba bokgabo le diprofešenale tša setšo. E hloka magato a go thibela ditšhitišo tša tirišano ya setšo sa dinaga tše di fapanego, go akaretšwa le mekgwa ye bonolo ya dibisa, ditumelelano tša tlhagišo ya bašomi, bodulo bja bašomi ba bokgabo, ditšhelete tša thušo tša maeto le menyetla ye e kaonafadišwego ya diromelwantle.

6. Dithoto tša setšo, ditirelo le mešomo di ka holega go tšwa go tlhokomelo ye e kgethegilego ditumelelanong tša kgwebo

Kopano e amogela sebopego se ikgethilego sa dithoto le ditirelo tša setšo gomme e ba dumelela gore ba lokollwe melaong ye e akaretšago ya kgwebo. E ka ipiletšwa semolao ge go boledišanwa ka ditumelelano tša kgwebo le maano a peeletšo ao a dumelelago mebušo go diriša dipholisi tša bosetšhaba le magato ao a tšwetšago pele maemo a setšo dinageng tša bona.

7. Go beeletša ka go boithomelo ke selo seo se tlogo pele bakeng sa tlhabollo ya go ya go ile

Kopano e laeditšwe dipeeletšo ka go boithomelo bjalo ka selo seo se tlogo pele bakeng sa tlhabollo. Mebušo ka dinageng ka moka e swanetše go kopanya boithomelo go maano a yona a bosetšhaba a tlhabollo. Maamong a lefase ka bophara, dinaga di swanetše go fana ka thušo ya ditšhelete bakeng sa boithomelo ka tumelelano ya tšona ya Thušo ya Tlhabollo ya Semmušo (ODA), di tsenya letsogo go Sekhwama sa Boditšhabatšhaba sa Phapano ya Ditšo (IFCD) le thekga mananeo a thušo ya theknikale go matlafatša bokgoni bja batho le dinaga tše di hlabologilego.

8. Seabe sa basadi go boithomelo se swanetše go amogelwa

Kopano e ka se kgone go phethagatšwa ka botlalo ntle le tšweletšopele ya mafolofolo ya tekatekano ya bona maamong ka moka a setšo Go se emelwe ka botlalo ga basadi maamong a bohlokwa a boithomelo le go tšea dipheho le dikgoba tše kgolo tša tefo le phihlelelo ya thekgo ya mašelang di swanetše go rarollwa. Kopano e hloka gore go be le kopantšho ya ponego ya bong dipholising ka moka tša setšo le magato.

9. Tokologo ya tša bokgabo ke dinyakwa tša boithomelo

Dikiletšo mabapi le tokologo ya bokgabo le phihlelelo ya mehutahuta ya dipolelo tša bokgabo di hlagiša tahlegelo ye kholo ya setšo, leago le ekonomi. E šitiša bašomi b tša bokgabo le ditsebi tša setšo ka mekgwa ya go itlhaloša le go iphediša, gape e hlola tikologo ye e sa šireletšegago bakeng sa batheeletši. Kopano e lemoga gore phapano ya ditlhagišo tša setšo e ka tšweletšwapele feela ge ditokelo tša botho le ditokelo tša motheo di tiišitšwe.

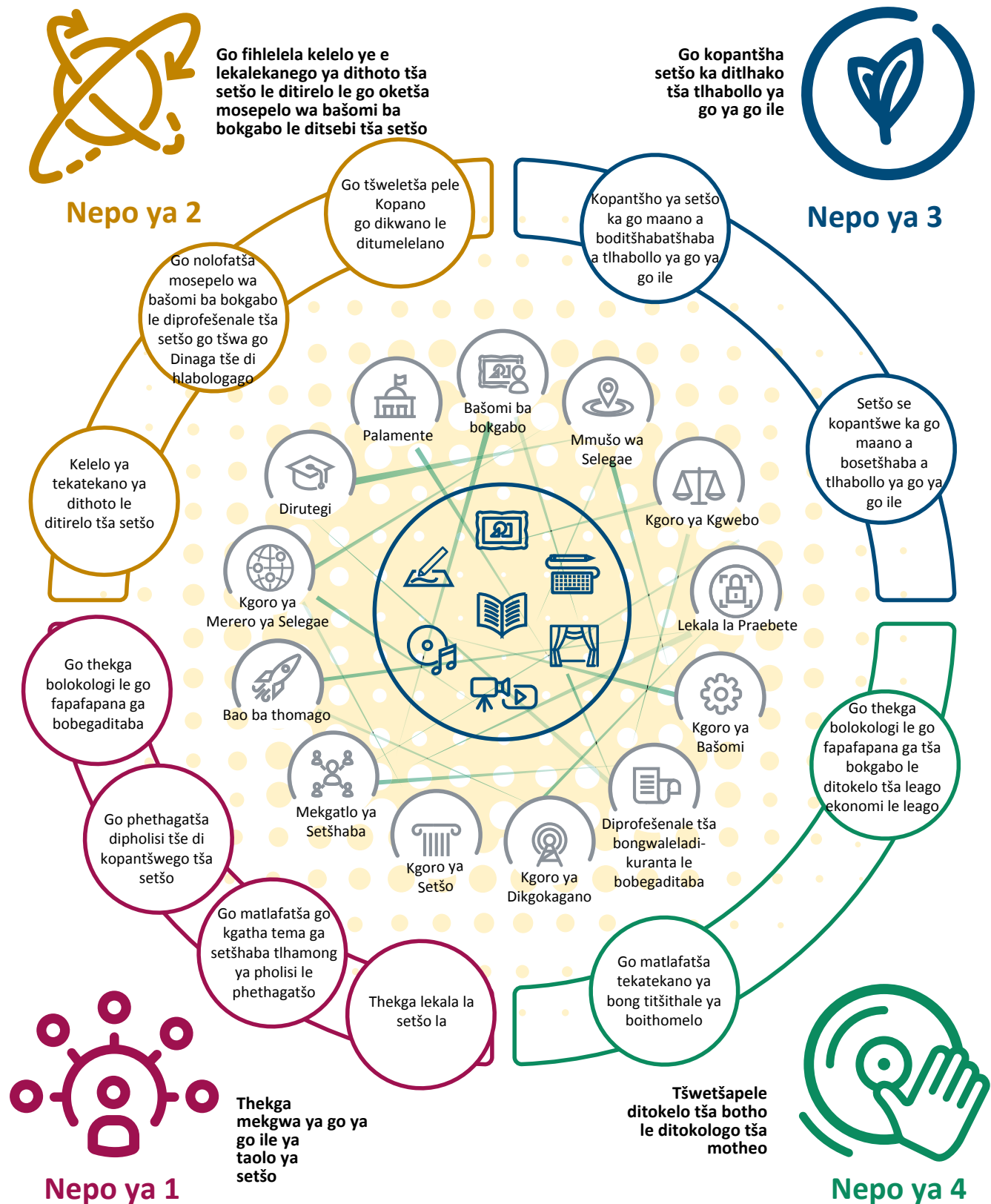
10. Dipholisi tša setšo di hlanguwa leswa ka bohlatse bjo bo tiilego le bokgoni

Kabelano ya tshedimošo le peopepeneneng di ba bohlokwa Kopanong. Ka morago ga tiišetšo, dinaga di itlama go bega go dipholisi le magato ao di a tšerego go phethagatša Kopano. Dipego tše tša nako le nako di romelwa mengwaga ye mengwe le ye mengwe ye mene gomme di beakantšwe le setšhaba ka kakaretšo. Go theilwe kudu godimo ga dipego tše, UNESCO e phatlalatša mohlwaela wa Pego ya Lefase ka bophara, wo o nago le sehlogo se se rego go *Hlama/Leswa Dipholisi tša Setšo*, wo o laetšago tirišo ye kaone gape e tšwetšago pele go ithuta ga dithaka le phetišetšo ya tsebo.

Naa diintasteri tša setšo le boithomelo ke dife?

Kopano e hlaloša diintasteri tša setšo le tša boithomelo e le tšona tše di tšweletšago le go abela dithoto tša setšo, ditirelo goba mešomo ye e nago le ditaba tša setšo tšeo di fanago ka dikakanyo, maswao le mekgwa ya bophelo, go sa šetše boleng bja kgwebo bjo ba ka bago le bjona. Se se šoma go ditlhagišo tša setšo goba bokgabo tšeo go ikgokaganywago ka tšona ka mantšu (dingwalwa), modumo (mmimo, seyalemoya), diswantšho (dinepe, TV, difilimi), mosepelo (mmimo, teatere) goba dilo (patlabje, seswantšho, tlhamo) le ka sebopego se sengwe le se sengwe (phela, kgatišo, go kwewa le go bonwa, titšithale). Makala a šupa a ka fasana a a kgethegilego a na le maswanedi a thušo ka Sekhwama sa Boditšhabatšhaba sa Phapano ya Ditšo sa Kopano: go kwewa le go bonwa/mafelo a dipaesekopo, bokgabo bja diswantšho, tlhamo, bokgabo bja bobegaditaba, mmimo, bokgabo bja tiragatšo, le phatlalatšo.

GO ŠOMA MMOGO GO PHETHAGATŠA BOITHOMELO BJA TLHABOLLO

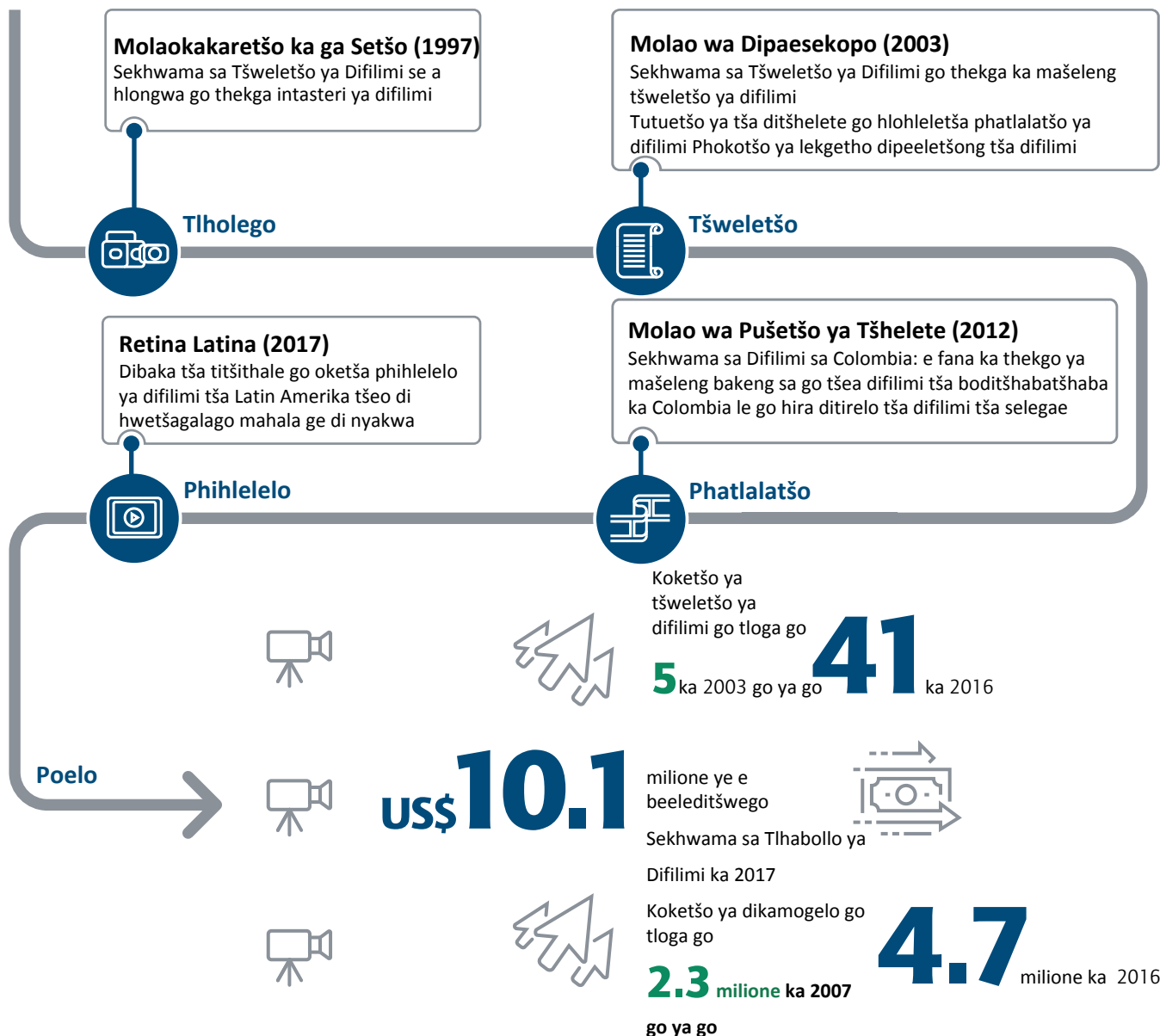

Ditirišo tšeo di nago le boleng: tebanyo ye e kopantšwego

Kopano ke sedirišwa sa go matlafatša diboepo tša mokgatlo tšeo di nago le seabe thwii magatong a go fapafapana a tatelano ya ditiragalo go akaretšwa tlhologo, tšweletšo, phetišo, phatlalatšo le boipshino bja dithoto tša setšo, ditirelo le mešomo. Mohuta wo o laetša ge, neng, kae le gore naa o ka tsena ka bogare bjang intasteri go ke matlafatša, go netefatša gore e tšwela pele, le go tsebiša go dira dipholisi nakong ye e tlogo.

DITIRIŠO TŠA TLHAGO TŠEO DI NAGO LE BOLENG: INTASTERI YA DIFILIMI YA COLOMBIA

Go tsebela pele nako ya theknolotši

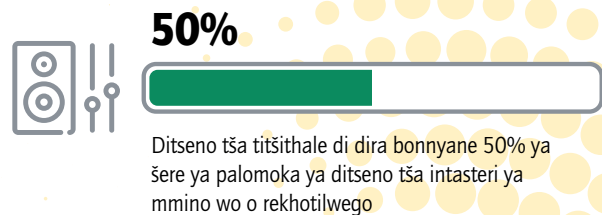
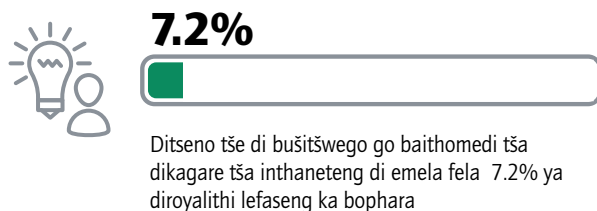
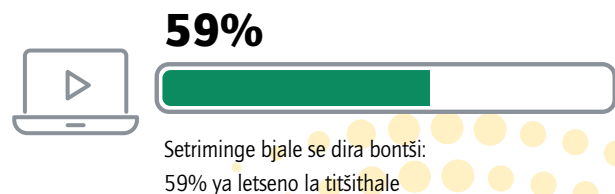
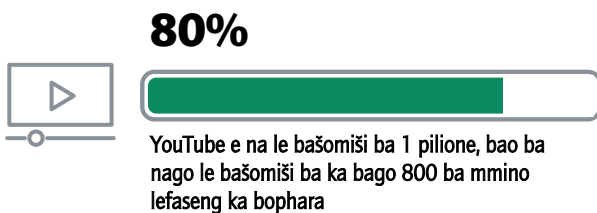
Diintasteri tša setšo le boithomelo ke khuetšo ye kgolo ya ekonomi ya boithomelo bja titšithale, gomme di tsenya letsogo la US\$2,250 pilione ya dithekišo tša titšithale. Dipotšišo tše mpsha di hloka dikarabo tše mpsha

Re ka mpshafatša bjang dipholisi bakeng sa boithomelo tikologong ya titšithale? Re swanetše go nagana bjang ka ditheransekšeneng tša kgwebišano ka ditumelelano tša setšo le kgwebo?

Re ka tsenya letsogo bjang go bakgathatema ba titšithale ba selegae le go eletša moputso wo o loketšego bašomi ba tša bokgabo? Re ka šomana bjang le dikarogano tša titšithale le go se lekalekane?

Setšo sa titšithale se kgokaganywa ka mo go tšwelago pele, se theilwe godimo ga phatlalatšontši ya tshedimošo ebile se šoma gabotse. Ditheknolotši tše mpsha di bula monyetla wa go humana ditaba tša titšithale, go fokotša ditshenyagalelo tša tšweletšo, go ba le kgonagalo ye kgolo ya go itebanya go le go kgothaletša mekgwa ye kaone ya thekga ka ditšhelete, go dumelela go phatlola ga boiphihlelelo.

MO GO EKONOMI YA BOITHOMELO BJA TITŠITHALE YA MPSHA, PHIHLELELO YA DATHA E BOHLOKWA

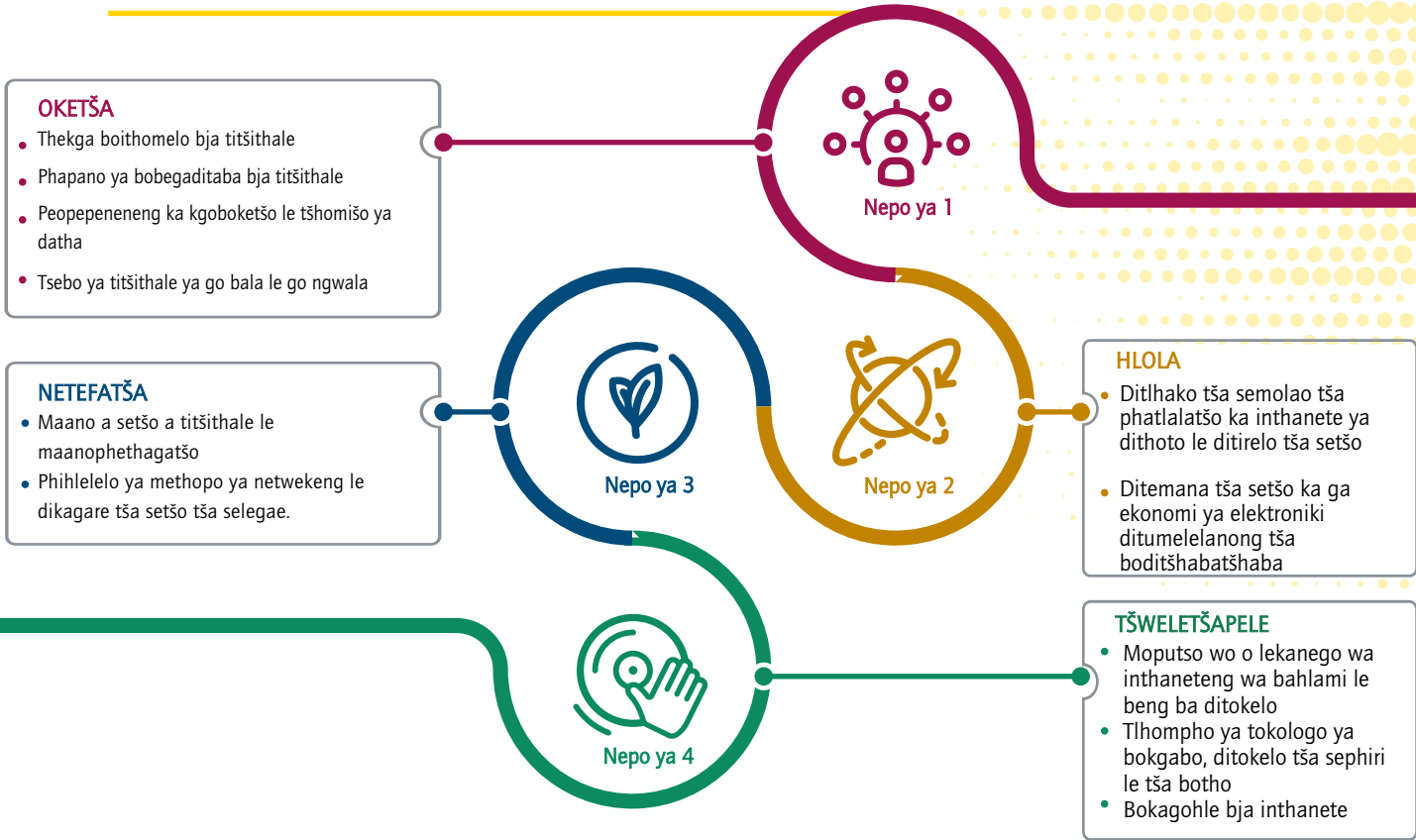

“Mengwageng ya lesome, re tlogile mengwageng ye lesome ya tlhaelelo go ya mengwageng ye mentši ye lesome ya go fihlelela dithoto tša setšo ka bontši inthaneteng. Ka go amogela ditlhahli tša tirišo, UNESCO le Dinagamaloko tša yona di amogetše gore phapano e swanetše go bolokwa lefaseng la titšithale.

Audrey Azoulay, Molaodipharephare wa UNESCO

THEKGA BOITHOMELO KA NAKO YA THEKNOLOTŠI

Le ge go le bjalo, go hlatloga le go bapšwa ga dibaka tše kgolo, karogano ya titšithale le tsebo ye e sa lekanego ya ditaba tša titšithale e ka fokotša pihhlelelo goba menyetla. Bohodu bja didirišwa tšeo di nago tokelo ya ngwalollo le bjona e sa le bothata bjo bogolo. Bjalo ka ge go hlongwa bohlale bja maitirelo, bjo bo bego bo tsoša intasteri ya setšo le ya boithomelo ka Dinageng tše di hlabologago le go tiiša karogano ya titšithale, le bjona bo ka tšweletša diphetogo tše kgolo meholeng ya go oketša boleng le go šitiša ditokelo tša bašomi ba tša bokgabo. Mekgatlo ya Kopano e amogetše bohlokwa bja lenaneo la titšithale ka go amogela Ditlahli tša Tirišotshepedišo tša tšwetšopele ya phapano ya ditlhalošo tša setšo tikologong ya titšithale. Ditlahli di fa tlhako ya kwešišo ya tlhathollo le phethagatšo ya Kopano ka go tikologo ya titšithale go šireletša moputso wo o loketšego le wo o lekanego bakeng sa bašomi ba bokgabo le ditsebi tša setšo.

Mengwaga ya bohlale bja maitirelo

Dikgopelo tša go hlagiša dikagare tše di swa ka Bohlale bja (AI) di šomišwa ke bašomi ba tša bokgabo, bahlami ba mananeo dikhomphutara, baentšenerere, ditsebi tša dipalo, baagiteke, badiri ba diswantšho tša dikhomphutara bj.bj. Le ge go le bjalo lekala le ka lahlegelwa ke sehlongwa sa lona lekaleng la boithomelo ge e le gore ga le kgone go go dirišana le go hlatloga le le go bapetšwa le dibaka tše kgolo tšeo di laolago datha gomme se na le maatla a go laola bohlale bja maitirelo. Go bohlokwa go netefatša gore batsebakgwebo ba na le pihhlelelo ya go itlwaetša, go thekga menyetla ya ditšhelete, mananeokgoparara le didirišwa tšeo di hlokagalago go tiiša menyetla ye e lekalekanego go fihlelela mmaraka wo o fapanego le wo maatla. Go dira gore mošomo wa boithomelo wa AI go bohle o ka tsenya letsogo, ge e le gore o šomišwa gabotse, go thibela karogano ya titšithale le go netefatša go kgatha tema ka mafolofolo bophelong bja setšo.

Go hloka tekatekano mafelong a mebaraka a lefase ka bophara

Go na le go se lekalekane kgwebong ya dithoto le ditirelo tša setšo lefaseng ka bophara, ka palomoka ya ka tlase ga 30% ya lefase ka bophara ya dithoto tša setšo tšeo di rekišwago ka dinageng tšeo di hlabologago. Go na le gape go se lekalekane maemong a phihlelelo a bašomi ba tša bokgabo le ditsebi tša setšo di swanetše go hlama goba dira dinageng tšeo ba di ratago ka lebaka la dithibelo tšeo di akaretšago maeto, gagologolo bakeng sa bašomi ba tša bokgabo dinageng tšeo di hlabologago.

Go fihlelela tekatekano, go bea dilo pepeneneng le kelelo ye e lekalekanego ya dithoto tša setšo le ditirelo le mosepelo wa bašomi ba bokgabo di bohlokwa go phethagatšo ya Kopano. Bakeng sa go dira se, dinaga di swanetše go beakanya ditlhako tša semolao tše di kgethegilego le melawana yeo e fago

'go swara ka tsela ye e kgethago' go bašomi ba tša bokgabo go tšwa go Dinaga tše di hlabologago Se ke sebaka seo go sona kgonagalo ya bokgoni bjo bogolo bja Kopano e dulago e bulwa gagolo.

'Go swara ka tsela ye kgethago', kgopolo yeo e dirišwago ka kakaretšo ka kamano ya dikamano tša kgwebo, bjale ke sedirišwa sa boithomelo sa tirišano ya setšo maemong a boditšhabatšhaba. Dikgaolo tša pele tša go swara ka tsela ye e kgethago tšeo di akareditšwego ka go ditumelelano tša kgwebo di hlohleleditše dinaga tše di hlabologilego go šomiša ditefelo tša fase tša thoto ye e tšwago dinageng tšeo di hlabologilego. Lehono, go swara ka tsela ye e kgethago go ra mehuta ye e fapanego ya mehola yeo e fiwago dinaga tše di hlabologilego go dithoto tša setšo le ditirelo go tšwa go dinaga tše di hlabologago. Di akaretša tlhagišo ya 'tshwaro ya bosetšhaba' go ba fa phihlelelo ya mananeo a thekgo ya mašelang ao a boloketšwego gagolo dithoto tša bosetšhaba le ditirelo, goba go dira gore mešomo ya bona e akaretšwe ka go 'ditekanyetšo tša dikagare tša bosetšhaba.

Dinaga tše di amogetšego Kopano le tšona di tšea karolo ditabeng tše kgolo tša dithibelo tša tokologo ya mosepelo magareng ga dinaga tše di hlabologilego le tšeo di hlabologago ge e le gore phihlelelo ye e lekanago ya mebaraka ya lefase a ka fihlelelega. Magato a tshwaro ya go kgetha a ka šogana e mapheko a mosepelo ka, go fa mohlala, dibisa tše di kgethegilego tša bašomi ba tša bokgabo le ditsebi tša setšo le ditefišo tše di fokoditšwego.

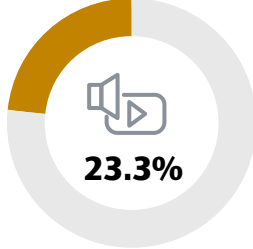
Go swara ka tsela ya go kgetha ke eng?

Karolo ya 16 ya Kopano e hloka gore Mekgatlo go tšwa dinageng tše di hlabologilego e 'nolofatše go ananya le dinaga tše di hlabologilego ka go fana ka dithušo, ka sehlongwa sa maleba le tlhako ya semolao, tshwaro ka tsela ye e kgethago go bašomi ba tša bokgabo le ditsebi tše dingwe tša setšo le ditsebi, gammogo le dithoto le ditirelo go tšwa dinageng tše di hlabologilego.

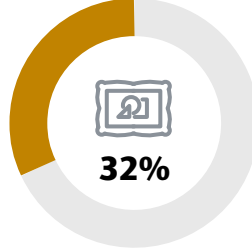
GO DIRIŠA MAGATO A GO SWARA KA TSELA YA GO KGETHA

Go na le go se lekalekane ga keelo ya dithoto tša setšo le ditirelo
Dinageng tše di hlabologago, karolo ya kgwebo ya lefase ka bophara ka

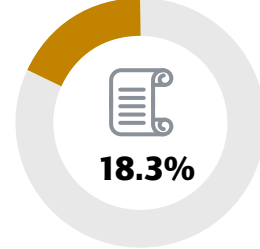
dithoto tša go bonwa le go kwewa ke feela

dithoto tša go bonwa ke feela

go phatlalatša thoto ke feela

... le mosepelo wa bašomi ba bokgabo

Beng ba dipasporoto go tšwa Dinageng tše di hlabologilego ba na le phihlelelo ya go se lefelwe ya mangwalo a go dula dinageng dišele (dibisa)

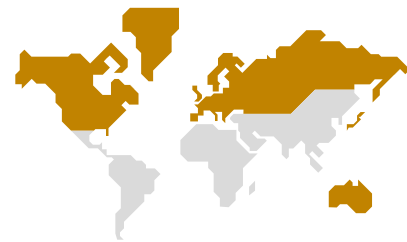
go fela

75
hlabologilego

ge go bapetšwa le

156
hlabologilego

ya beng ba dipasporoto go tšwa Dinageng tše di hlabologilego

magato a go swara ka tsela ya go kgetha

Dikelelo

- Dipeakanyo tša tirišano ya ditšo
- Dikrediti tša motšhelo
- Go lefiša motšhelo gabedi go efoga ditumelelano
- Ditumelelano tša tšweletšo ya mohlakanelwa le phatlalatšo ya mohlakanelwa
- Thušo ya tša ditšhelete
- Go tliša ka nageng didirišwa le dithoto ka ditshenyagalelo tša fase
- Go iša fase dikarolo tša go tliša ka nageng

Mosepelo

Go nolofatša bebofatša mekgwa ya dibisa bakeng sa go tšena, go dula le go etela maeto a nakwana

Go iša fase ditshenyagalelo tša bisa ya ditlhohleletšo tša Ditšhelete tša madulo a semolao a Bokgabo

Go tloša ditšhitišo go tekatekano ya bong

Le ge basadi ba emetšwe ka maatla lekaleng la boithomelo ebile e le bareki ba bagolo ba dithoto tša setšo le ditirelo dikarolo tše kgolo tša lefase, ba dula ba sa emelwe gabotse maemong a mantši a diprofešene tša setšo le maemong a go tšea diphetho. Ditseno tša lekgetho le maemo a hlobaetšago a mošomo a sa tšwela pele.

Mekgwa ya tirišo ya go lota go se lekalekane ga bong mešomong le diintastering tše itšego: datha e bontšha gore basadi ba be ba kgona go go šoma mašemong bjalo ka thuto ya setšo le tlhahlo (60%), dipuku le kgatišo (54%), le fase bjalo mafapheng a bjalo ka go bona le go kwewa le bobegaditaba bja go šomišana (26%), tlhamo le ditirelo tša boithomelo (33%).

Kopano e dira boipiletšo baeng sa dipholisi le magato ao a thekgago basadi bjalo ka bašomi ba tša bokgabo le bahlagiši ba dithoto tša setšo le ditirelo. Se se akaretša temogo ya ditokelo tša bona ya go hlama, go kgatha tema le go tsenya letsogo mererong ya setšo.

Go fihlelela se, Kopano e fana ka monyetla wa go ikgetha wa gore dinaga di šomane le ditlhohlo tše di theilwego godimo ga bong ka diphetolo tša pholisi ye e kopantšwego ye e hlokago melao, magato a tshepedišo le sehlongwa. Se se akaretša, go fa mohlala, go matlafatša magato a "tefo ya go lekana bakeng sa mošomo wa go lekana" goba go fana phihlelelo ye e lekanego ya ditšhelete bakeng sa go hlola.

7% ya basadi
e na le mošomo wa go feta o tee,
ka lekaleng la tša setšo

24% ya basadi
ba ipereka,
ka lekaleng la tša setšo

10%

34%

Feela

31%

ya Dihlongwa tša Bosetšhaba tša Setšo,
goba Dikhansela di etetšwe pele ke
basadi

"Re swanetše go hlola lefase leo go lona bao ba dirago diphetho ba lemoge gore basadi, ka phapano ya bona yeo e kganyago, ba nyaka go ipona ba bontšhwa ka setšong seo ba se dirišago. Re swanetše go hlola lefase leo go lona mosadi a kgonago go ba modiri wa sephetho. Re swanetše go hlola lefase leo go lona go bogela difilimi tšeo di ngwadilwego ke basadi gomme di sepetšwa ke basadi le go tšweletšwa ke basadi e go tlwaelegile ka mokgwa wo o feleletšego gape wo o tlwaelegilego".

Chimamanda Ngozi Adichie

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Diversity of
Cultural Expressions

Go phethagatša di-SDG

Setšo, boithomelo le tšweletšo ya mekgwa ya setšo ke basepediši le bathuši ba tlhabollo. E le tumelelano fela ye boditšhabatšhaba yeo e tlamago Mekgatlo ya Mmušo go kopantšheng setšo le dipholisi tša tšona tša tlhabollo, Kopano ya 2005 Kopano e šoma ka mafolofolo mo go phethagatšeng Dinepo tša Tlhabollo ya Go ya go ile (di-SDG)

Go fihlelela se, Kopano e laletša go dinepo tša yona tše nne:

Nepo ya 1

GO THEKGA MEKGWATSHEPEDIŠO YA GO YA GO ILE YA TAOLO YA SETŠO

Nepo ya 2

GO FIHLELELA KELELO YE E LEKALEKANEGO YA DITHOTO TŠA SETŠO LE DITIRELO LE GO OKETŠA MOSEPELO WA BAŠOMI BA BOKGABO LE DITSEBI TŠA SETŠO

Nepo ya 3

KOPANTŠHA SETŠO KA DITLHAKO TŠA TLHABOLLO YA GO YA GO ILE

Nepo ya 4

GO TŠWETŠAPELE DITOKELO TŠA BOTHO LE DITOKOLOGO TŠA MOTHEO

Dikeletšo tša go phethagatša di-SDG ka Setšo

Nepo ya 1
GO THEKGA
MEKGWATSHEPEDIŠO YA GO YA
GO ILE YA TAOLO YA SETŠO

Dikeletšo tša phethagatšo

Go hlola mananeo a go tlwaeletša mošomo a bafsa bao ba sa šomego go hwetša bokgoni diintastering tša setšo le boithomelo

Go fana ka tšhelete ya mafelotšhomo a titšithale, diinkhupeitha le diklasetara le go matlafatša bafsa ka bokgoni bja sethekniki

Go thoma madulo a bašomi ba tša bokgabo

Nepo ya 4
GO TŠWETŠAPELE DITOKELO
TŠA BOTHO LE DITOKOLOGO
TŠA MOTHEO

Dikeletšo tša phethagatšo

Go kopanya mekgwatshepetšo ya tekatekano ya bong dikiming tša setšhaba tša thekgo ya setšo

Go hloma mananeo a boetapele le boeletši bakeng sa basadi ka diintastering tša setšo le boithomelo

Go kgoboketša datha ya go aroganywa ka bong go latišiša tekatekano ya bong lekaleng la tša setšo

Nepo ya 2
GO Fihlelela kelelo ye e lekalekanego ya dithoto tša setšo le ditirelo le go oketša mosepele wa bašomi ba bokgabo le ditsebi tša setšo

Nepo ya 3
GO KOPANTŠHA SETŠO KA DITLHAKO TŠA TLHABOLLO YA GO YA GO ILE

Dikeletšo tša phethagatšo

Go oketša thekgo ya mašelang ya setšo go Thušo ya Tlhabollo ya Semmušo le Sekhwama sa Boditšhabatšhaba sa Phapano ya Ditšo

Go fana ka thekgo bakeng sa mananeo a go aga bokgoni dinageng tšeo di hlabologago tšeo di kopantšhago diintasteri tša setšo le boithomelo maano a tšona a bosetšhaba a tlhabollo

Go fana ka thekgo ya sethekniki go dinaga tše di hlabologago bakeng sa go hlola tlhako ya bosetšhaba ya dipalopalo tša setšo le go hlahla boradipalopalo ba selegae

Beakanya ditlhako tša semolao tša taolo go oketša thomelontle ya dithoto le ditirelo tša setšo

8 MOŠOMO WO O AMOGELEGILEG O LE KGOLE YA EKONOMI

Nepo ya 1

GO THEKGA MEKGWATSHEDIŠO YA GO YA GO ILE YA TAOLO YA SETŠO

Nepo ya 2

GO FIHLELELA KELELO YE E LEKALEKANEGO YA DITHOTO TŠA SETŠO LE DITIRELO LE GO OKETŠA MOSEPELO WA BAŠOMI BA BOKGABO LE DITSEBI TŠA SETŠO

Nepo ya 3

GO KOPANTŠHA SETŠO KA DITLHAKO TŠA TLHABOLLO YA GO YA GO ILE

Dikeletšo tša phethagatšo

Go oketša Thušo bakeng sa boitlamo bja Kgwebo le ditefišo lekaleng la setšo Go Hlola go bea dikimi tša mešomo intastering ya setšo le boithomelo di-SME Go fana ka mehuta ye meswa ya thekgo ya ditšhelete bakeng sa diintasteri tša boithomelo tikologong ya titšithale

10 GO SE LEKALEKANE GO GO FOKODITŠWEGO

Nepo ya 2

GO FIHLELELA KELELO YE E LEKALEKANEGO YA DITHOTO TŠA SETŠO LE DITIRELO LE GO OKETŠA MOSEPELO WA BAŠOMI BA BOKGABO LE DITSEBI TŠA SETŠO

Dikeletšo tša phethagatšo

Go fiwa dikrediti tša motšhelo go dikgwebo tša setšo tša go tšwa dinageng tšeo di hlabologago mabapi le dithoto tšeo di tlišwago ka nageng

Go iša fase ditefo tša bisa go bašomi ba bokgabo le diprofešenale tša setšo go tšwa dinageng tšeo di hlabologago

Go hlola makgotla a go romela ka ntle ga naga go thekga phihlelelo ya mebaraka ya boditšhabatšhaba

16 KHUTŠO, TOKA LE DIHLONGWA TŠE MAATLA

Nepo ya 1

GO THEKGA MEKGWATSHEDIŠO O YA GO YA GO ILE YA TAOLO YA SETŠO

Nepo ya 4

GO TŠWETŠAPELE DITOKELO TŠA BOTHO LE DITOKOLOGO TŠA MOTHEO

Dikeletšo tša phethagatšo

Go hlola dikhomišene tša mohlakanelwa tša mmušo le baagi go hlama dipholisi tša setšo le go hlokomela š

Go hlola mekgatlo ye e ikemego ya go hlokomela dikgobošo tša tokologo ya tša bokgabo/bobegaditaba

Go hlama mananeo a tlahlo go hlabolla botsebi bja molao go tokologo ya tša bokgabo

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Diversity of
Cultural Expressions

Go šireletša le go tšwetša pele phapano ya ditlhalošo tša setšo tšeo di tsenyago letsogo tllhabollong ya go ya go ile. Ke ka baka leo Kopano ya 2005 Kopano e šoma ka mafolofolo mo go phethagatšeng di-SDG le go hwetša mekgwa ya go thekga ekonomi ya tlaleletšo le dikokwane tša setšo tša tllhabollo.

<http://en.unesco.org/creativity>

Dinepo tša
Tllhabollo ya Go
ya go ile

Tokologo ya tša bokgabo ga se mabaibai

Tokologo ya tša bokgabo ke tlhohlo ya lefase ka bophara Ditšhošetšo go ditokelo tša botho le tokologo ya tša bokgabo di a fokotšega le go fokodiša go fapana gwa dipolelo tša setšo, mola di senya go phela gabotse ga motho ka boyena le boleng bja bophelo. Bakeng sa bašomi ba tša bokgabo le ditsebi tša setšo, gagolo bao ba phelago maemong a dithulano, ditšhošetšo tše di ka bea maphelo a bona le mekgwa ya boiphedišo kotsing. Ditšhošetšo tše di tšwa go tloga kiletšo ka mebušo, mekgatlo goba dihlopha tša dipolotiki, sedumedi goba dihlopha tše dingwe, go iša kgolegong, ditšhošetšo tša mmele, ešita le dipolao. Go arabela, mebušo le mekgatlo ye mengwe, ye bjalo ka Ditoropokgolo tša Boditšhabatšhaba tša Netweke ya Bafaladi e lego International Cities of Refuge Network (ICORN) goba SafeMUSE, e hlotše mafelo ao a bolokegile a go šireletša bašomi ba tša bokgabo bao ba lego kotsing.

Tikologo ya titšithale e tlišitše gape ditšhošetšo tše mpsha go ditokelo le tokologo. Gare ga tšona ke 'go nyaka ka tlhokomelo' inthaneteng, fao ditšhošetšo di ka tšhošetšago bašomi ba tša bokgabo go tlogela mošomo wa bona. Go gola ga go bea leihlo ka tsela ya titšithale go tšwela pele go ba le seabe se sebe tokologong ya tša bokgabo. Kopano e bea pele gore 'phapang ya setšo e ka šireletša le go tšweletšwapele feela ge ditokelo tša botho le ditokelo tša motheo, tše bjalo ka tokologo ya tlhagišo ya maikutlo, tshedimošo le kgokagano, gammogo le bokgoni bja batho bja go fihlelela ditlhagišo tša ditšo tša go fapana tša ditšo di tlišitšwe'.

Kopano le melao ya yona ye e hlalago di ka šušumetša molao, dipholisi le magato ao a tšwetšago pele le go šireletša tokologo ya bokgabo, yeo e kwešišwago e le:

- Tokelo ya go ithomela ntle le tlhokolo goba tšhošetšo
- Tokelo ya go ba le mošomo wa bokgabo wo o šireletšegilego, wa go phatlalatšwa le go putselwa
- Tokelo ya tokologo ya mosepelo
- Tokelo ya tokologo ya kamano
- Tokelo ya tšhireletšo ya leago le ditokelo tša ekonomi
- Tokelo ya go kgatha tema mererong ya setšo

Kopano ke sedirišwa se bohlokwa sa go thekga tlhokomelo ye e oketšago, thekgo le go godiša temošo. Tokologo ya bokgabo ka gona e fetogile ye nngwe ya dibaka tša tlhokomelo ka go Pego ya Lefase ka bophara ya UNESCO go fihlelela phethagatšo ya Kopano. Ditirišano tša go rulaganya- magareng ga Dinagamaloko, mekgatlo ya bašomi ba tša bokgabo, dihlongwa tša ditokelo tša botho, baahlodi le batšhotšhiši - ka go bohlokwa go netefatša kgato ya go šoma gabotse.

"Kopano ye bohlokwa ye e gatelela bohlokwa bja go matlafatša le go thekga tokologo ya go hlagiša maikutlo le phihlelelo ya ditšo tša go fapana. Ke mothopo wo bohlokwa go rena bašomi ba bokgabo. Ke holofela go bona temošo ye kgolo le poledišano mabapi le gore naa ke ka baka la eng se se le bohlokwa go setšhaba sa rena."

Deeyah Khan

Deeyah Khan, Motseta wa Botho wa UNESCO bakeng sa Boithomelo le Tokologo ya Setšo

Deeyah Khan (Norway), motšweletši wa mmimo wa go tuma kudu le modiradifilimi, le mothekgi wa ditokelo tša basadi, o ile a kgethwa go ba Motseta wa Botho go thekga thekgo le kgoboketšo ya temošo go Kopano, gagologolo go šireletša bašomi ba tša bokgabo le tokologo ya bona ya tlhagišo ya maikutlo.

Go dira gore go be le khuetšo

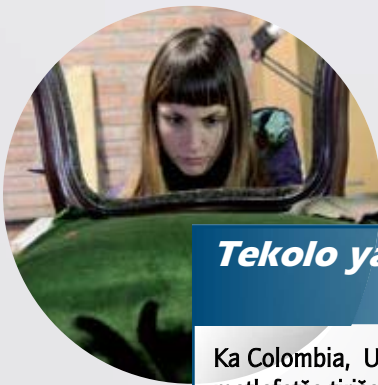
Mosepelo wa bašomi ba bokgabo Barbados

Go tšweletšapele thomelontle ya mmimo wa selegae, IFCD e ile ya thekga go kgatha tema ga bašomi ba tša bokgabo bao ba tšwago Barbados Kopanong ya Mokgatlo wa Bosetšhaba wa Mediro ya Khamphase ka Dinagakopano tša Amerika. Protšeke ye hlotše monyetla wa mengwaga ye mebedi magareng ga Association of Music Entrepreneurs Inc. (AME) le NACA le tirišano ya go tšwetšapele borammimo ba tlaleletšo ba tshelago. Ditebogišo go protšeke, borammimo ba bjale ba romela mmimo wa bona dinageng tša ka ntle.

Bafsa • Guatemala

IFCD e thekgile maithomelo a magolo lekaleng la go kwewa le bonwa ka Guatemala. Batsebakgwebo ba fetago 100 ba bafsa ba setšo sa tlhologo ba ile ba hlhlwa ka tlhologo le tšweletšo ya go kwewa le go bonwa. 'Ke hweditše tsebo ye e lekanego ya go bona mošomo wa go kwewa le go bonwa bjalo ka monyetla wa mošomo wa kgonthe, gwa realo Nikte Hernandez, yo a šomago go Tamalito Producciones

Tekolo ya pholisi ka-Colombia

Ka Colombia, UNESCO e šomile le mmušo go matlafatša tirišano magareng ga dikgoro le go hlohleletša badiragatši ba setšhaba ka kakaretšo, go hloma dibaka tša poledišano ya pholisi. Maitekelo a a hlotše thomelo ya pego ya mathomo ya ka mehla ya Colombia mabapi le phethagatšo ya Kopano. E tsentše letsogo gape mo ageng ka maatla go amogeleng 'Molao wa Orange' ka Moranang 2017, wo o ikemišeditšego go tšwetša pele le go matlafatša diintasteri tša setšo le boithomelo tša Colombia.

Botsebakgwebo • ka-Pakistan

Ka thekgo ya UNESCO, batsebakgwebo ba bafsa ba boithomelo ka Pakistan ba ile ba kgoboketša lekga a mathomo go boledišana ka mebotlolo ya diintasteri tša boithomelo tša titšithale le go kaonafatša bokgoni bja bona bja marangrang. Ba šogane gape le: phihlelelo ya diloune le dinolofatši tša mafelo a kgwebo; tlhamo ya maano a kgwebo; go romela dinageng tša ka ntle dithoto tša setšo le ditirelo; dinyakišišo le tlhabollo, mekgwa ya thekišo le papatšo; gammogo le le go hlhla diprofešenale tša bafsa.

Maano a tlhabollo ya go ya go ile • ka-Viet Nam

UNESCO e thekgile ditherišano tša go kgatha tema tšeo di akaretšago badiragatši ba setšo ba mmušo le bao e sego ba mmušo, baamegi ba intasteri le bobegaditaba, go tšweletša 'Viet Nam ya Boithomelo - Tlhako ya Kgolo, Phadišano le Leano la Phapano'. Leano le ka moragonyana le ile la tutuetša 'Leano la Bosetšhaba la Tlhabollo ya Ba-Vietnam' Intasteri ya Setšo go fihlela ka 2020, yeo e nago le Ponelepele go ya go 2030 'ye e ikemišeditšego go dira intasteri ya setšo karolo ye bohlokwa ya ekonomi ya bosetšhaba ya Vietnam Nam.

Ditheknolotši tša titšithale • ka-Senegal

IFCD e thekgile Kër Thioissane, NGO ya Senegal yeo e ikgethilego ka tlhamo ya bokgabo bja phatlalatšontši ya tshedimošo. NGO e fane ka diwekšopo tša tlhahlo le madulo a bašomi ba tša bokgabo go bašomi ba tša bokgabo ba selegae ba go feta 150 bao ba ithutilego ditlhagišo tša bokgabo ba šomiša didirišwa tša phatlalatšontši ya tshedimošo le ka moo ba ka fihlelelago ka gona mebaraka ya Senegal le mešomo ya lefase ka bophara. Go ba ka godimo ga dikholego tša ka pela bakeng sa bafsa ba, protšeke ye e betla tsela ya Dakar go ba Toropokgolo ya UNESCO ya Boithomelo bja Bokgabo bja Bobegaditaba, ya go dira selete se bohlokwa sa boithomelo bja tlhologo ya bokgabo bja titšithale Afrika.

Maemo a bokgabo • Mauritius

UNESCO e fane ka thekgo ya sethekniki ka nageng ya Mauritius go hlama molao wo moswa wa go dira profešenale maemo a bašomi ba tša bokgabo. Ka tshapedišo ya therišano ye e kgoboketšago dikgoro tše di ikarabelago, bašomi ba tša bokgabo le sehlongwa, Kgoro ya Bokgabo le Setšo di ile tša eta pele dipoledišano go hlaloša maemo a profešene ya bašomi ba bokgabo, go kaonafatša maemo a bona a a go šoma a ekonomi le leago le go lemoga tema ya bona tlhabollong ya go ya go ile ya sehlakahlaka.

Sekhwama sa Boditšhabatšhaba sa Phapano ya Ditšo

Sekhwama sa Boditšhabatšhaba sa Phapano ya Ditšo (IFCD) ke sekhwama sa moswananoši sa go neela ka bontši, seo se fanago ka ditšhelete ka boithapo ka fase ga Tumelelano ye e kgothaletšago kgolo ya go hlaga ga makala setšo ka dinageng tšeo di hlabologago tšeo e lego Mekgatlo ya Kopano. Maikemišetšo a yona a kakaretšo ke go tšweletšapele tlhabollo ya go ya go ile le phokotšo ya bohloki ka dipeeletšo ka go boithomelo.

Ka dinaga tše di tšwago Dinageng tšeo di hlabologago le tšeo di Hlabologilego di šoma mmogo, IFCD e fetogile mohlala wo maatla wa tirišano ya boditšhabatšhaba gomme diphetho tša yona di bontšha gore peeletšo ka go boithomelo e ka se hlohleletše mešomo le g oketša tšhelete eupša e tsenya letsogo go kaonafatšeng phihlelelo ya mebaraka ya selegae le ya tikologo.

Go tloga e hlongwa, IFCD e tsentše letsogo tlhabollong le phethagatšong ya dipholisi tša setšo, go ageng bokgoni bakeng sa ditsebi tša kgwebo, thulaganyo ya diintasteri tša kgwebo le tlhologo ya mebotlolo ye meswa ya kgwebo ya intasteri ya setšo.

Ditšhelete di fanwa ke Dinagamaloko tša UNESCO, batho ka noši le baabi ba lekala la praebete.

IFCD e thekgile ka mašelang

100 diprotseke

gape e beeleditše go feta go

US\$7 milione

go dinaga tše di fetago tše

50 tše di hlabologago

44% ya diprotseke tša go thekgwa ka mašelang tša IFCD e tšwa Afrika

63% ya diprotseke tša go thekgwa ka mašelang tša IFCD e tšwa go di-NGO

Mabohlatse go tšwa Afrika

"Ntle le IFCD, mmasepala o ka be o sa kgone go tšea thoto ya wona ya bokgoni bja setšo, gomme o be o ka se kgone go holega gabonolo go tšwa go thušo ya ditšhelete go tšwa go bathekgi".

Setšhaba sa Yopougon, Côte d'Ivoire

"Dinyakišišo tša khuetšo tšeo di thekgilwego ka mašelang ke IFCD di šomišitšwe go sedirišwa sa thekgo go tsebiša molao o moswa go ditheko tša lekala la setšhaba la mešomo ya bokgabo"

Kgoro ya Setšo, Burkina Faso

"Mokgwa wa setšo o fetotšwe kudu ka lebaka la protšeke ya rena ya FCD. Setšo ga se ga e sa le karolo ye e fokolago kudu tlhabollong; se ka tsenya letsogo ka mafolofolo go GDP"

Kgoro ya Bokgabo le Setšo, Togo

SEKHWAMA SA BODITŠHABATŠHABA SA PHAPANO YA DITŠO (IFCD)

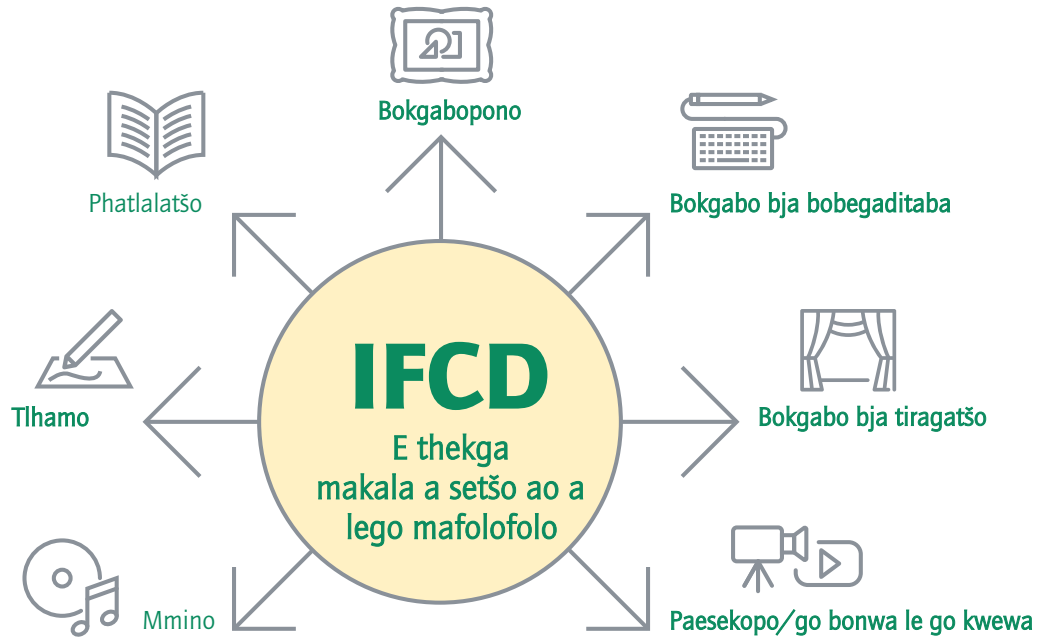
KE MANG YO A KA DIRAGO KGOPELO MAŠELENG

- Balaodi ba setšhaba le dihlongwa, di-INGO, di-NGO
- Di-SME go tšwa lekaleng la praebete lefapheng la setšo

MELAWANA YA THEKGO

- Diprotšeke di ka tšea dikgwedi tše 12 go ya go tše 24
- Tšhelete ya godimodimo ya US \$100,000

KA MOO O KA THEKGAGO KA GONA IFCD

- Ke tsenya letsogo ka boithaopo. Mekgatlo ya Kopano
- Dithušo ka lekala la praebete le batho ka noši

GO DIRA GORE GO BE LE KHUETŠO

- Matlafatša bafsa le basadi Matlafatša
- dipholisi tša selegae Hlola mehuta ye meswa
- ya kgwebo Tiiša makala a boithomelo
- Oketša go kgatha tema ga setšhaba ka
- kakaretšo

Batho ba kaonekaone

Bjalo ka tumelelano ya boditšhabatšhaba, Kopano e šoma ka gare ga melao le ditshepedišo tša Ditšhabakopano. Dinaga ka moka tšeo di dumeletšego semolao Kopano di bitšwa 'Mekgatlo' gomme ka moka di bopa 'Khonferense ya Mekgatlo'

Dikemedi tše masomepedinne di kgethwa go lekgotlaphethiši leo le bitšwago 'Komiti ya Kamano ya mebušo' go direla paka ya mengwaga ye mene. Ge di kopane, di emela makgotlataolo a Kopano. Mekgatlo ya setšhaba ka kakaretšo e kgatha tema ye bohlokwa kudu le go bopa diphetho tšeo di tšerwego ke makgotlataolo a mabapi le bokamoso bja pholisi ya setšo le tirišano ya boditšhabatšhaba.

Ka Ofisi ya Bongwaledi, UNESCO e ikarabela go: go hloma le go phethagatša lenaneo la lefase ka bophara la Maloko a Kopano; go tsebiša diphetho tša yona ka dinyakišišo le tshekatsheko; go fana ka tšhelete bakeng sa mebušo le mekgatlo ya go ikema ya di-NGO ka IFCD; mešomo makaleng a tiro ya go fana ka bokgoni bja go aga bokgoni le thušo ya sethekniki; le go sepetša batho bao ba amegago go fihlelela boitlamo bja Kopano. Ka sedirišwa se maatla se, UNESCO e gape e etapele dipoledišano tša lefase ka bophara mererong ye e amanago le diintasteri tša setšo le boithomelo.

Komiti ya go

Dirišana le Mebušo (IGC)

- Mekgatlo wa tšhepedišo woo o phethagatšago diphetho tša Khonferense ya Mekgatlo
- E tšea sephetho go diprotšeke tšeo di swanetšego go thekgwa ka mašeleng ke Sekhwama sa Boditšhabatšhaba bakeng sa Phapano ya Ditšo
- E na le dikemedi tše 24 tša Mekgatlo ya Mmušo go Kopano (paka ya mengwaga ye 4)
- E kopana ngwaga ka ngwaga

Khonferense ya Mekgatlo (CoP)

- Mokgatlopeakanyo wa mebušo woo o dumeletšego semolao Kopano
- E dira taolo ye bohlokwa, diphetho tva mošomo le tša togamano
- E kgetha maloko a Komiti ya Dikamano tša mebušo
- E dumelela Ditlhahli tša Mošomo
- E dirilwe ke Mekgatlo ka moka ya Kopano
- E kopana mengwaga ye mengwe le ye mengwe ye mebedi.

Kopano

Foramo ya Setšhaba ka kakaretšo

- Bathušani ba motheo go fihlelela maikemišetšo a Kopano le go tšwetša pele tumelelo
- E kgatha tema ditshepedišo tša mekgwa ya go bega ka nakwana
- E kgatha tema ka mafolofolo ditshepedišong tša go dira sephetho
- E kgatha tema tšhamong le phethagatšong ya dipholisi tša setšo maamong a naga

Ofisi ya Mongwaledi wa UNE SCO

- E thekga go dira sephetho le go phethagatša ditlaele tša makgatlotaolo
- E thekga phethagatšo ya Kopano ka tlhabollo ya bokgoni le thušo ya mananeo a sethekniki
- E dira dinyakišišo tša pholisi le tshekatsheko

Dintlha tša Bosetšhaba tša Boikgokaganyo

- E theilwe ke Mekgatlo ge go netefatšwa
- E kgoboketša le go abelana ka tshedimošo yeo e amanago le Kopano go dikgoro tšeo di amegago, dihlongwa tša setšhaba le mekgatlo ya setšhaba ka kakaretšo.
- E kgokaganya ditshepedišo tša mekgwa ya go bega ka nakwana
- E dirišana le UNESCO go kgoboketša mašeleng bakeng sa IFCD

Kago ya bokgoni e nyakwa kudu

Ge go tliwa diintasting tša setšo le boithomelo, go na le tlhokagalo ye e oketšegago ya bokgoni, ditlabakelo le didirišwa. Bjaloka karolo ya moreromogolo, UNESCO e fana ka kago ya bokgoni le thušo ya theknikale go Dinagamaloko go thekga peopepeneng le ditshepedišo tša go kgatha tema tša go dira pholisi. Maikemišetšomagolo a lenaneo a Kopano la kago ya bokgoni ke go aga mabokgoni a batho e dihlongwa, go abelana ditsebo le go matlafatša bokgoni ge go hlangwa dipholisi le magato a go tšwetšapele phapano ya ditšo le tlhagišo ya setšo. Ke tshepetšo ye e akaretšago, ya lebaka le letelele yeo e hlokago maikemišetšo a tša dipolitiki le go kgatha tema ga baamegi ba go fapana. E akaretša gape go ithuta ga dithaka ka kananyo ya tirišo ye kaone ya pholisi le tirišano ya Dinaga tše di hlabologago.

Lenaneo la kago ya bokgoni la Kopano lefaseng ka bophara le thekga:

Tlhamo ya pholisi le phethagatšo
(thulaganyo ya lekala la setšo, tlhalošo ka botlalo ya pholisi le/goba poeletšo...)

Tekolo le tshakatsheko ya pholisi
(kago ya taetšo, kgoboketšo ya datha, pego ya kgafetšakgafetša...)

Tlhabollo ya protšeke
(tlhamo ya protšeke le phethagatšo le tekolo...)

Go fana ka lenaneo la yona la tlhabollo ya bokgoni lefaseng ka bophara, Ofisi ya Bongwaledi e šoma le Senolofatši sa Setsebi, sehlopha sa boditšhabatšhaba sa ditsebi tšeo di eteletšego pele, seo se hlabollago didirišwa tša tlhahlo le ditlabakelo, di fana ka thušo ya theknikale ka mekgwa ya go eletša le go hlahla. Bašomi ba bokgabo le

Senolofatši sa Ditsebi

Senolofatši sa Ditsebi se ile sa hlolwa ke Ofisi ya Mongwaledi ya UNESCO go thekga tumelelano le phethagatšo ya Kopano bakeng sa go fana ka ditsenogare tša maemo a naga ka mekgwa ye e fapanego: dithušo tša boeletši bja sethekniki, ditsenogare tša lebaka le le kopana le tša lebaka le le telele, tlhokomelo coachinMg, oebtcil.itTyhe ditsebi di tseba didirišwa tva tlhahlo, tšeo ba di tlwaetšago go dikamano tša selegae.

Eba karolo ya go thekga lenaneo la tlhabollo ya bokgoni

Denmark

Kopano ya Yuropa

Jeremane

Norway

Republiki ya Korea

Spain

Sweden

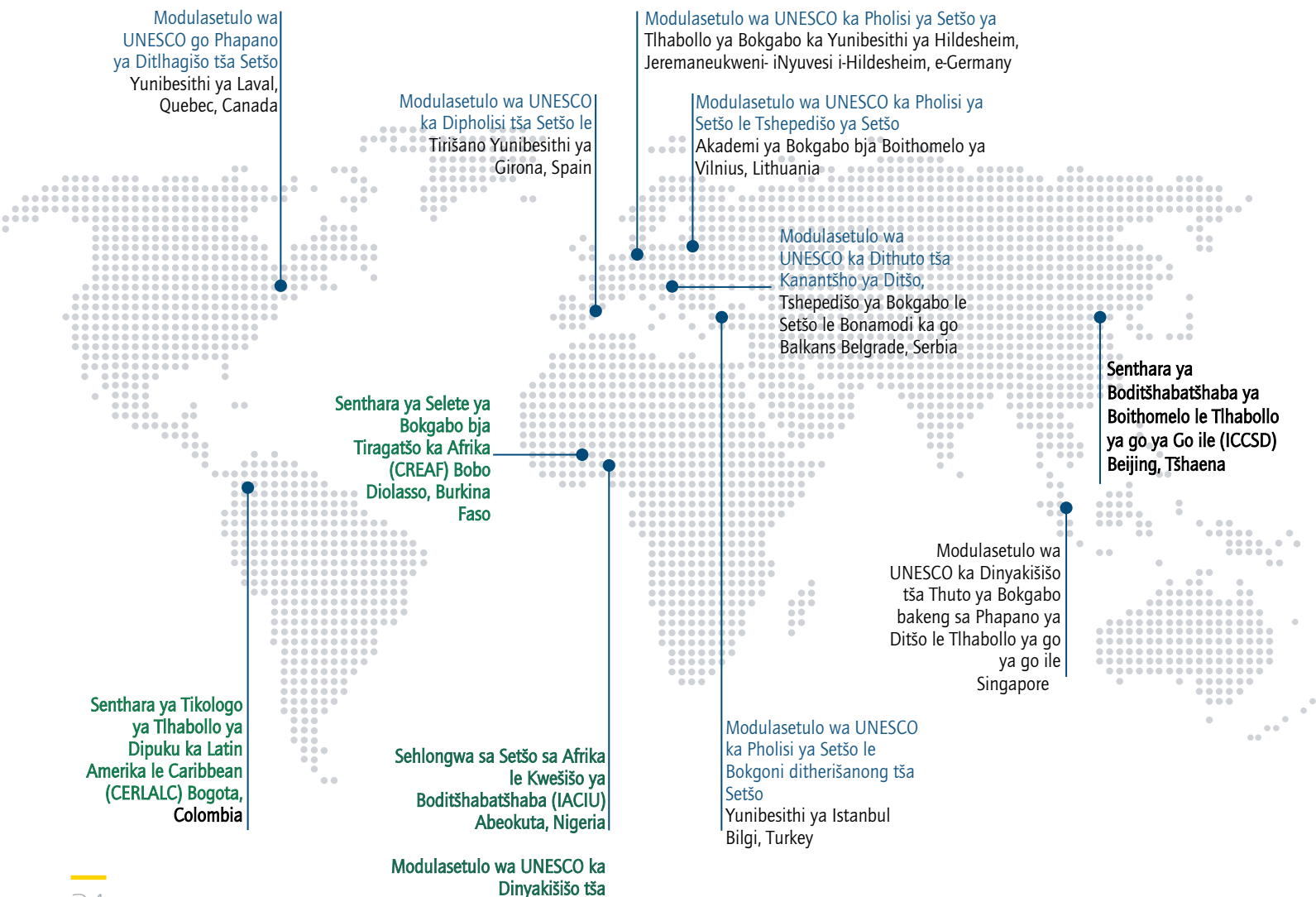

Badirišani ba tšwetšopele

Bofelong bja bo-1990, ntlheng ya dipoledišano mabapi le gore naa melao ya kgwebo ye e katološwago e ka šitiša go dira pholisi ya setšo bjang gomme e ka ba le ditlamorago tšeo di ka hlagišago intastering ya setšo, mekgatlo yeo e sego ya mmušo, ditsebi tša setšo le boithomelo le bašomi ba tša setšo ba ile ba thulaganya. Setšhaba ka kakaretšo le Dinaga go bolelela le go tšwetša pele Kopano. Mo ba šomile mmogo bakeng sa kamogelo le phethagatšo ya yona.

Lehono, setšhaba ka kakaretšo se kgathile tema ye bohlokwa phethagatšong ya Kopano. Ka go Sehlogo sa o 11, Mekgatlo e 'lemoga tema ya motheo ya setšhaba ka kakaretšo mo go fihleleleng phapano ya ditlhagišo tša ditšo' ebile e dumela go 'hlohleletša go kgatha tema ka mafolofolo ga setšhaba ka kakaretšo' ka maitekelo a sona a go phethagatša Kopano. Mekgatlo ya setšhaba ka kakaretšo e fiwa karolo ye bohlokwa tlhamong ya pholisi le ditshepedišong tša phethagatšo, ka bobedi ka bosetšhabeng le boditšhabatšhabeng.

Marangrang a lefase ka bophara a Badulasetulo ba ba kgethegilego ba UNESCO le disenthara tša dilete a hlomilwe gomme a tsenya letsogo phethagatšong ya Kopano ka go aga bokgoni, go abelana tsebo le dinyakišišo. Ba fana ka thušo ya sethekniki le ditirelo go hlohleletša tirišano ya selete le ya boditšhabatšhaba.

Ka lebaka la eng re swanetše go dumelela semolao?

Tumelelo ya semolao ya Kopano ke kgato ye bohlokwa kudu yeo e lebišitšego mo go netefatšeng gore mantšu ka moka go tšwa mekgatlong ya lefase ka bophara a theeletšwa go šireletša le go tšwetša pele tlhagišo ya phapano ya ditšo. Mebušo e kgopelwa gore e fetolele Kopano go molao wa bosetšhaba. Makgetlo ye e bopa mokgatlo wa moswananoši wa boditšhabatšhaba woo o dirago diphetho tšeo di bopago bokamoso bja go dira dipholisi tša setšo, mokgatlo wa boditšhabatšhaba wa setšo, woo o holago bašomi ba tša bokgabo, ditsebi tša setšo le baagi ka go swana.

GO HOLEGA GO TŠWA GO KOPANONG YE

Ka morago ga go dumelela semolao Kopano

Mebušo e ka:

- Beakanya mananeoothero go Beakanyaleswa Dipholisi tša Setšo bakeng sa nako ye e tlogo
- Kgopela Mokgatlo ge boledišanwa ka ditemana tša go se lefišwe motšhelo bakeng sa dithoto tša setšo le ditirelo ditumelelanong tša kgwebo
- Amogela semolao dipholisi tša gae le magato a go thekga go hlola, go tšweletša, go phatlalatša le go fihlelela dithoto tša go fapana tša setšo le ditirelo
- Go holega go tšwa go mananeo a UNESCO a tlhabollo ya bokgoni le thušo ya sethekniki

Bašomi ba bokgabo le diprofešenale tša setšo ba ka:

- Holega go tšwa go tlhohleletšo ye kgolo le phihlelelo ya mebaraka ka magato a go swara ka tsela ye e kgethago
- Šoma tikologong yeo go yona go nago le tlhomphe ya tokologo ya bokgabo, tšhireletšo ya ekonomi le ditokelo tša leago, tekatekano ya bong le phapano ya bobegaditaba
- Thekga bakeng sa dipholisi tše kaone le magato a go thekga polelo ya setšo sa mehlang ye

Ditsebi tša kgwebo go tšwa go lekala la praebebe le ka:

- Holega go tšwa go ditlhako tše di tiilego tša sehlongwa le taolo bakeng sa diintasteri tša setšo le boithomelo
- Holega go tšwa go mananeo a thušo le magato ao a thekgago bokgoni bja botsebakgwebo le dibaka tša kgwebo
- Holega go tšwa go phihlelelo ye e oketšegilego ya mebaraka dinageng tša lefase ka bophara

Setšhaba ka kakaretšo se ka:

- Tsenya letsogo dipoledišanong le diphethong ka ga bokamoso bja pholisi ya setšo maemong a bosetšhaba le a lefase ka bophara
- Romela dikgopelo tša thekgo go Sekhwama sa Boditšhabatšhaba sa Phapano ya Ditšo (IFCD)
- Ba le bokgoni le boiphihlelo bjo bo hlokegago bja go kgatha tema go dira dipholisi, go hlokomela le go phethagatša
- Botega go marangrang a boditšhabatšhaba go matlafatša ditiro tša bona ka gae

Go tloga go tumelelo go ya tlhatlošo diforamong tše dingwe tša boditšhabatšhaba

Le ge Kopano e sa fetiše boitlamo bja dinaga tše dingwe tša boditšhabatšhaba, Mekgatlo e itlama go šoma mmogo go tšwetša pele maikemišetšo le metheo ya Kopano ye diforamong tše dingwe tša boditšhabatšhaba. Se se ka lebiša go mekgwa ya dipoledišano tša boithomelo tša ditumelelano tša kgwebo tšeo di bontšhago mohuta wa dithoto tša setšo le ditirelo.

Eba karolo!

Go dira gore Kopane e šome ke maikarabelo a bohle. Mo ke mekgwa ye e fapanego yeo o a ka bago karolo.

1. Dumelela semolao Kopano

Rapa maloko a geno a palamente, marangrang le balekani go ba karolo ya setšhaba ka kakaretšo gomme o bee setšo pelong ya tlhabollo ya go ya go ile.

2. Eba karolo Foramo ya Setšhaba ka kakaretšo

Tsenela mekgatlo ye e sego ya mmušo ya go feta 100 yeo e ngwadišitšwego semmušo bjalo ka maloko a Foramo ya Setšhaba ka kakaretšo gomme o kgathe tema mošomong wa Makgotlataolo go tsebiša dingongorego tša baagi go balaodi ba setšhaba maemong a lefase ka bophara. O ka thuša go hlokomela phethagatšo ya pholisi le lenaneo, gammogo le go tsenya letsogo phethagatšong ya peopepeneng ka botlalo le maikarabelo taolong ya setšo.

3. Abelana datha le tshedimošo

Kgatha tema phetišetšong ya tsebo, ithute go tšwa go tirišo ye kaone go tšwa lefaseng ka bophara gomme o kgathe tema dipoledišanong tša pholisi dibakeng tša go fapana. Didirišwa tša go lekola pholisi ya Kopano di fana ka letlotlo le le ikgethago la dipholisi le magato a setšo Gape o ka tsenya le go abelana mehuta ka moka ya ditokumente, tshedimošo le datha yeo e amanago le phethagatšo ya Kopano nageng ya geno.

4. Fana ka botsebi bja gago

Ofisi ya mongwaledi ya UNESCO ka mehla e thakgola taletšo ya boditšhabatšhaba go mpshafatša Nolofatšo ya Ditsebi. Palo ye ya ditsebi tša go ba le mangwalo a godimo a thuto a go fapana e phethagatša mananeo a Kopano lefaseng ka bophara. O ka romela dinyakišišo tšeo di tlogo phatlalatšwa ka go Pholisi ya Kopano le Mohlwaela wa Dinyakišišo.

5. Dira kgopelo go Sekhwama sa Boditšhabatšhaba sa Phapano ya Ditšo (IFCD)

Go šomiša selo mabakeng a kgonthe. Go dira kgopelo go IFCD go go fa monyetla wo o kgethegilego wa go hlama diprotšeke tša boithomelo, go hwetša thekgo go tšwa go makala a praebete le a setšhaba bakeng sa thekgo ya mohlakanelwa le go beeletša go setšo nageng ya geno. O ka ba karolo ya marangrang a magolo a bahlami le mekgatlo yeo e hlegilego go tšwa go Sekhwama.

6. Beakanya mešomo ya go kgoboketša mašeleng ya IFCD

Beakanya tiragalo, thekga protšeke, swara konsarata goba pontšho go kgoboketša ditšhelete bakeng sa bašomi ba tša bokgabo le ditsebi tša setšo dinageng tšeo di hlabologago ka Sekhwama sa Boditšhabatšhaba sa Phapano ya Ditšo.

7. Tsenya letsogo bjale

Dira phapano bakeng sa go hlaga ga makala a maatla a boithomelo dinageng tšeo di hlabologago ka go thekga mošomo wa UNESCO Ofisi ya Mongwaledi e šoma le badirišani ba bantši mererong ye e amanago le setšhaba ka kakaretšo. Dinagamaloko, mekgatlo ya boditšhabatšhaba, mekgatlo ya tlhabollo, lekala la praebete le batho ka noši ba fana ka thekgo ya ditšhelete goba bokgoni go fihlelela maikemišetšo a Kopano le go tsenya letsogo go Dinepo tša Tlhabollo ya go ya go ile ya UN.

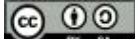
"Setšo seo se phelago le bokgabo ke kgwebo ye e nago le dikotsi tše ntši - eupša ga go na tlhologo goba boithomelo lefaseng le ntle le go ipea kotsing. Ke ka baka la eng go e na le tlhokego ya lekala la prabete le la setšhaba go beeletša kudu mo go boithomelo, ka go oketša kabelo ya mananeo a tlhahlo ya bokgabo goba go kaonafatša ditlhako tša semolao go netefatša gore bašomi ba tša bokgabo ka kgonthe ba holega go tšwa mošomong."

Forest Whitaker

E gatišitšwe ka 2018

Ke Lekala la Setšo la Mokgatlo wa Thuto, Saense le Setšo wa Dinagakopano (UNESCO) 7 place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France

© UNESCO 2018

Kgatišo ye e hwetšagala go Open Access ka fase ga Attribution-ShareAlike 3.0 IGO (CC-BY-SA 3.0 IGO) laesense (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/igo/>). Ka go o šomiša dikagare tša phatlalatšo ye, bašomiši ba amogela go tlangwa ke mabaka a tšhomišo ya Phihlelelo ya Inthanete Ntle le Tefo e bago Open Access Repository ya UNESCO (www.unesco.org/open-access/terms-use-cbysa-en). Theko ye e akaretša ditshenyagalelo tša go gatiša le phatlalatšo. Ga go na tšhušumetšo ya poelo.

Maina a šomišitšwego le tlhagišo ya didirišwa ka phatlalatšo ye ga e fane ka tlhagišo ya maikutlo afe goba afe ka UNESCO mabapi le maemo a semolao a naga efe kapa efe, sebaka, toropokgolo goba lefelo goba balaodi bja yona, goba malebana le go fedišwa mellwane ya yona. Dikgopolo le maikutlo a hlagišitšwego ka kgatišong ye ke tša bangwadi; ga se tša UNESCO ebile ga di tlame Mokgatlo.

Tlhamo ya diswantšho le thulaganyo ya letlakala: Corinne Hayworth

Tshedimošo ya diswantšho: infographic.ly & Corinne Hayworth

Dintlha le dipalo di tšerwe go Re | Shaping Cultural Policies: Advancing creativity for development (UNESCO, 2017).

Ditokelo tša ngwalollo tša diswantšho:

Photos copyrights:

letl. la 4 © Courtesy Aida Muluneh, Ethiopia and David Knut Projects, The Departure, 2016, Ethiopia

letl. la 7 © Antoine Tempé, Thelma & Louise, go tšwa go mohlwaela [re-]Mixing Hollywood ka Antoine Tempé le Omar Victor Diop, 2013, Côte d'Ivoire/France

letl. la 8 © Creative Commons, laesense ka fase ga CC-BY-SA - Kër Thioissane/SlideMedia, 2016, Senegal • Audrey Azoulay: © UNESCO/Christelle Alix,

2018, France p. 10 © Byeong Sam Jeon. Diswantšho di tšerwe ke Heon Han, Repabliki ya Korea

letl. la 12 © Victor Ehikhamenor, Child of the Sky, 2015, Nigeria • Chimamanda Adichie: © Wani Olatunde

letl. la 17 © Ebtisam Abdulaziz / The Third Line, Women's Circles, 2010, United Arab Emirates • Deeyah Khan: © Geir Dokken

letl. la 18 © JR-art.net, ditebogo ka Agence VU, Action dans la Favela Morro da Providência, Arbre, Lune, Horizontale, Rio de Janeiro, 2008, France

Barbados: © Chiharu Shiota, Accumulation-Searching for the Destination, 2015, seswantšho ka Sunhi Mang • Guatemala: © Ed Jansen, Mariska de Groot, Dieter Vandoren - Shadow Puppet, 2013, the Netherlands, Flickr • Colombia: © Leandra Jasa, Fundacion Teatro Argentino de la Plata • Pakistan: © Asim Waqif, Prototype for Control, 2013-2014 • Viet Nam: Ansh Kapoor Sculpture © Andym5855/Flickr.com, 2009 • Mauritius: © Ed Jansen, Arne Quinze - Violette Uur, 23-3-12 [close-up], 2012 • Senegal: © International Fund for Cultural Diversity, Kër Thioissane, 2014

letl. la 20 © Karl Ahnee, 2016, Mauritius

letl. la 23 © Emanuele Cidonelli, Recreatales, 2017, Burkina Faso p. 24 © nickgentry.com, Opus, 2013, United Kingdom

letl. la 27 © Creative Commons, laesense ka fase ga CC-BY-SA - Gage Skidmore, Wikimedia Commons

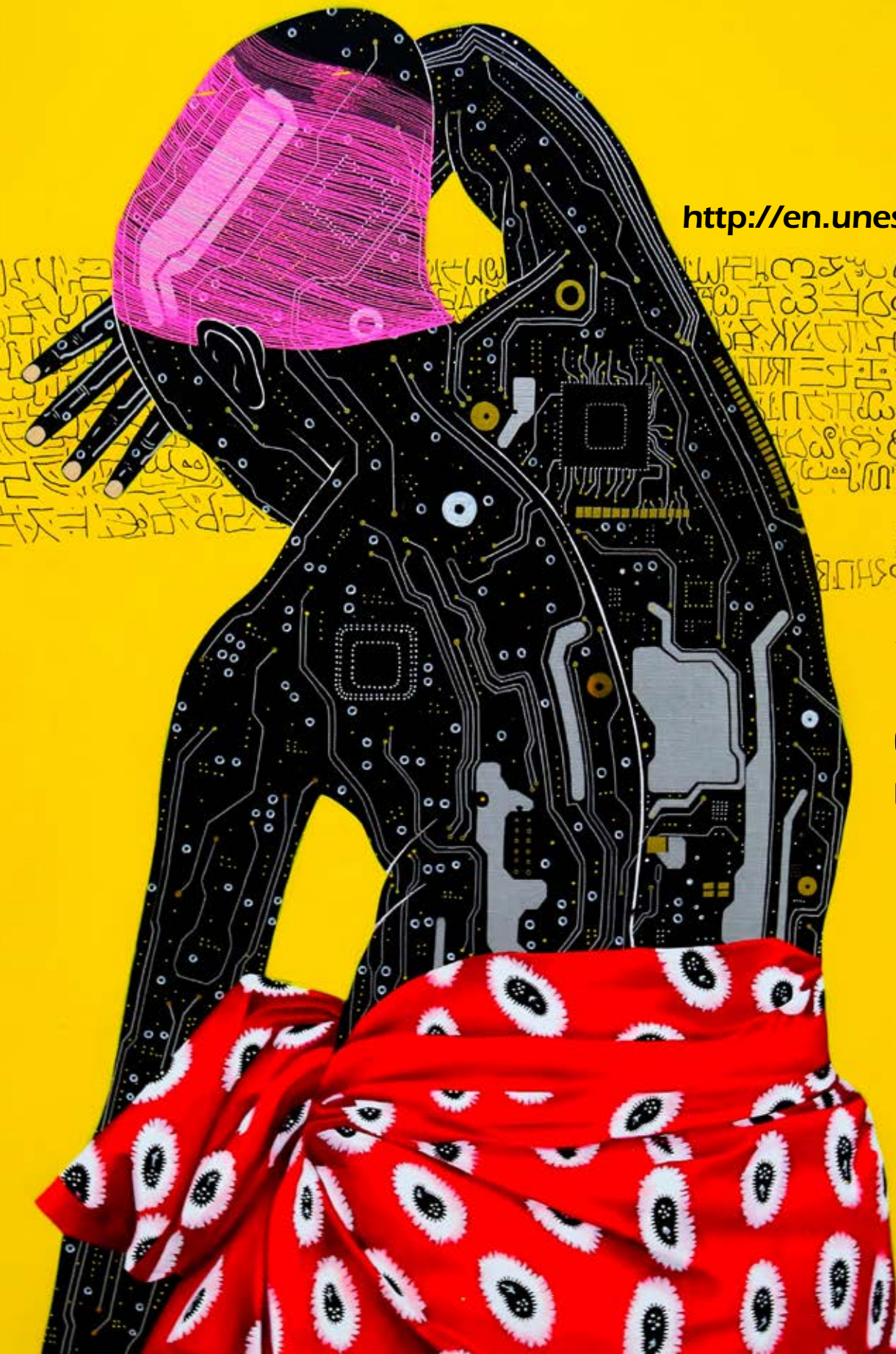

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Diversity of
Cultural Expressions

<http://en.unesco.org/creativity>

 @UNESCO #supportcreativity

 www.facebook.com/unesco

 www.youtube.com/unesco

 www.instagram.com/unesco

 convention2005@unesco.org